

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 341/2018-49

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 14. novembra 2018 v senáte zloženom z predsedníčky Marianny Mochnáčovej a zo sudcov Petra Brňáka a Milana Ľalíka o sťažnosti spoločnosti DRKL s. r. o., Píniová 9, Bratislava, zastúpenej advokátom JUDr. Michalom Potomom, POTOMA & Co., s. r. o., Panenská 5, Bratislava, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 44 C 351/2015, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo spoločnosti DRKL s. r. o. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 44 C 351/2015 **p o r u š e n é b o l o .**

2. Okresnému súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 44 C 351/2015 **p r i k a z u j e** konať bez zbytočných prietáhov.

3. Spoločnosti DRKL s. r. o. **p r i z n á v a** finančné zadostučinenie v sume 500 € (slovom päťsto eur), ktoré je Okresný súd Bratislava III **p o v i n n ý** vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Bratislava III je povinný nahradiť spoločnosti DRKL s. r. o. trovy konania v sume 488,13 € (slovom štyristoosemdesiatosem eur a trinásť centov) na účet jej právneho zástupcu JUDr. Michala Potomu do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 16. septembra 2018 doručená sťažnosť spoločnosti DRKL s. r. o., Píniová 9, Bratislava (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 44 C 351/2015 (ďalej len „napadnuté konanie“).

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že žalobcovia sa v napadnutom konaní svojím žalobným návrhom domáhajú nároku na zaplatenie sumy vo výške 16 999,52 € od sťažovateľky ako odporkyne z titulu nákladov potrebných na odstránenie väd v žalobe špecifikovanej nehnuteľnosti. V napadnutom konaní nebolo do dňa podania sťažnosti ústavnému súdu meritórne rozhodnuté.

3. Sťažovateľka v sťažnosti popísala doterajší priebeh napadnutého konania a uviedla, že okresný súd uznesením č. k. 44 C 351/2015-59 zo 16. júla 2015 nariadil neodkladné (predbežné) opatrenie, ktorým sťažovateľke zakázal *„nakladať, najmä predáť, darovať, vymeniť, prenajať, prenechať do užívania, zaťažiť, alebo zriadiť vecné práva tretích osôb, vložiť ako nepeňažný vklad do obchodnej spoločnosti alebo ako nepeňažný členský vklad do družstva, s nehnuteľnosťami... a to do uplynutia 30 dní od vykonateľnosti rozhodnutia vo veci samej...“*. Dôvodom na nariadenie neodkladného (predbežného)

opatrenia mala byť podľa názoru okresného súdu existencia nebezpečenstva reálnej a bezprostredne hroziacej ujmy spočívajúcej v nemožnosti uspokojenia prípadnej pohľadávky žalobcov (v prípade úspechu vo veci samej) v prípade predaja nehnuteľnosti, na ktorú sa vzťahuje nariadené neodkladné (predbežné) opatrenie, keďže sťažovateľka podľa názoru okresného súdu v čase nariadenia neodkladného (predbežného) opatrenia nevlastnila žiadny iný majetok či finančné prostriedky v postačujúcej výške.

4. Sťažovateľka následne podala 29. septembra 2015 návrh na zrušenie neodkladného opatrenia, ktorý okresný súd uznesením č. k. 44 C 351/2015-165 z 30. novembra 2015 zamietol. Proti tomuto uzneseniu podala sťažovateľka 30. decembra 2015 odvolanie, v ktorom žiadala neodkladné opatrenie zrušiť z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci, ako aj nesprávnych skutkových zistení, ku ktorým mal podľa názoru sťažovateľky dospieť okresný súd vykonaným dokazovaním. O odvolaní rozhodol Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) uznesením č. k. 2 Co 177/2016-278 z 22. júna 2016 tak, že uznesenie okresného súdu potvrdil.

5. Po oboznámení sa s obsahom uznesenia krajského súdu sťažovateľka doručila 26. októbra 2016 okresnému súdu opätovný návrh na zrušenie nariadeného neodkladného opatrenia. Sťažovateľka zároveň okresnému súdu predložila výpis z jej bankového účtu, pokladničnú knihu, ako aj účtovnú závierku vyhotovenú 30. septembra 2016. Z uvedenej dokumentácie bolo zrejmé, že sťažovateľka disponovala finančnými prostriedkami vo výške 32 740,64 €, ktoré nepochybne postačovali na prípadnú úhradu, resp. splnenie všetkých nárokov žalobcov uplatnených v napadnutom konaní. Napriek uvedenému okresný súd uznesením č. k. 44 C 351/2015-325 z 2. februára 2017 aj tento návrh zamietol, pričom v odôvodnení uznesenia konštatoval, že sťažovateľka síce preukázala dostatok finančných prostriedkov na svojom účte, ako aj v pokladni, avšak nepreukázala okresnému súdu, že by reálne zložila potrebnú finančnú sumu slúžiacu na prípadné budúce uspokojenie pohľadávky žalobcov do úschovy u notára.

6. Aj proti predmetnému (druhému) uzneseniu o zamietnutí návrhu na zrušenie predbežného opatrenia podala sťažovateľka 21. februára 2017 odvolanie. Prílohou

podaného odvolania bola aj zápisnica o notárskej úschove peňazí č. N 153/2017, Ú 8/2017 spísaná v kancelárii Notárskeho úradu notára [REDAKOVANÉ] 17. februára 2017, z ktorej je zrejmé, že sťažovateľka zriadila pre účely zabezpečenia nároku uplatneného v už uvedenom konaní notársku úschovu. Predmetom úschovy sú finančné prostriedky vo výške 20 000 €, ktoré budú vydané na základe a podľa právoplatného meritórneho rozhodnutia v napadnutom konaní. Následne bolo právnomu zástupcovi sťažovateľky 12. apríla 2018, teda po vyše roku od podania odvolania, doručené uznesenie krajského súdu č. k. 4 Co 38/2018-525 z 28. februára 2018, ktorým krajský súd odmietol odvolanie sťažovateľky podľa § 386 písm. c) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) ako neprípustné.

7. Vzhľadom na uvedené sťažovateľka doručila okresnému súdu 11. januára 2018 opätovný (tretí) návrh na zrušenie neodkladného opatrenia, v ktorom okrem iného poukázala na neopodstatnenosť a nedôvodnosť nariadenej dočasnej úpravy pomerov, poukázala na splnenie podmienok na zrušenie nariadeného neodkladného (predbežného) opatrenia a žiadala neodkladné (predbežné) opatrenie zrušiť. Okresný súd o tomto návrhu do dňa podania ústavnej sťažnosti, teda po dobu viac ako 8 mesiacov, nerozhodol.

8. Sťažovateľka konštatovala, že neodkladné opatrenie v takom rozsahu, v akom bolo nariadené, t. j. absolútny zákaz akokoľvek nakladať s nehnuteľnosťou v jej vlastníctve, ktorej hodnota je neporovnateľne vyššia ako hodnota absolútne nepodložených a nedôvodných nárokov žalobcov, ktoré boli uplatnené v tomto konaní, je v absolútnom rozpore so zásadou proporcionality. Takto nariadené neodkladné (predbežné) opatrenie predstavuje neprípustnú disproporciu medzi nariadenou ochranou nároku žalobcov, ktorý bol uplatnený vo veci samej, a zásahom do práv a oprávnených záujmov sťažovateľky.

9. Sťažovateľka v sťažnosti ďalej uviedla, že 14. marca 2018 podala predsedovi okresného súdu sťažnosť na priet'ahy v napadnutom konaní. Na túto sťažnosť písomne odpovedala podpredsedníčka okresného súdu, ktorá vo svojej odpovedi zo 16. apríla 2018 uviedla, že v napadnutom konaní priet'ahy zistené neboli a že túto sťažnosť hodnotí ako nedôvodnú. Následne sťažovateľka podala sťažnosť na postup podpredsedníčky

okresného súdu predsedovi krajského súdu, ktorý však vybavenie sťažnosti podpredsedníčkou okresného súdu potvrdil ako vecne správne.

10. Sťažovateľka sa domnieva, že podpredsedníčka okresného súdu ani predseda krajského súdu sa absolútne nezaoberali konkrétnymi skutkovými okolnosťami, ktoré sťažovateľka v sťažnosti namietala, a svoje odôvodnenie zamerali výlučne na úkony okresného súdu uskutočnené v roku 2018. Podpredsedníčka okresného súdu pritom vôbec nezaujala stanovisko ku skutočnosti, že o návrhu na zrušenie neodkladného opatrenia doručenom okresnému súdu 11. januára 2018 nebolo dosiaľ právoplatne rozhodnuté, ani ku skutočnosti, prečo okresný súd predložil spisovú dokumentáciu krajskému súdu až takmer po roku od podania odvolania.

11. Sťažovateľka taktiež poukázala na skutočnosť, že okresný súd ju vo svojom uznesení z 2. februára 2017 nesprávne poučil o možnosti podania opravného prostriedku – odvolania, v dôsledku čoho sťažovateľka podala 21. februára 2017 odvolanie, ktoré krajský súd uznesením z 28. februára 2018 odmietol ako neprípustné. Podľa názoru sťažovateľky tak v dôsledku (aj) tohto nesprávneho poučenia okresného súdu o prípustnosti podania odvolania boli spôsobené prieťahy v napadnutom konaní.

12. Sťažovateľka ďalej poukázala aj na chybný postup okresného súdu v súvislosti s doručovaním podaní, keďže okresný súd sťažovateľke nedoručil ani jedno vyjadrenie žalobcov k odvolaniu sťažovateľky. Týmto postupom jej okresný súd odoprel právo oboznámiť sa s vyjadreniami žalobcov a zároveň jej odoprel právo sa k týmto podaniam písomne vyjadriť. Týmto postupom mal okresný súd porušiť nielen základné princípy civilného sporového konania, ale aj právo sťažovateľky na verejné prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov.

13. V súvislosti s právnou a faktickou zložitou vecí sťažovateľka poukázala na § 334 CSP, podľa ktorého súd na návrh neodkladné opatrenie zruší, ak odpadnú dôvody, pre ktoré bolo nariadené. Sťažovateľka zároveň zhodnotila, že dostatočným spôsobom preukázala, že došlo k zmene tých pomerov, ktoré oproti stavu rozhodujúcemu v čase

nariadenia neodkladného (predbežného) opatrenia boli relevantné pre jeho nariadenie. Zároveň opakovane poukázala na predloženie uvedených listín, ako aj na zmluvu o notárskej úschove, ktorá bola pre tento účel zriadená.

14. Poukazujúc na svoje správanie v napadnutom konaní sťažovateľka zdôraznila, že žiadnym významným spôsobom sa nepričinila o predĺženie napadnutého konania, na všetky výzvy reagovala v súdom ustanovenej lehote a riadne sa zúčastňovala na nariadených pojednávaniach. Súčasne v predmetnej právnej veci podala niekoľko urgencií, v ktorých žiadala, aby okresný súd vo veci konal.

15. V súvislosti s postupom okresného súdu sťažovateľka opakovane poukázala na už uvedené skutočnosti (predloženie dokumentácie, zriadenie notárskej úschovy), ktoré majú jasne deklarovať neúčelnosť nariadeného predbežného opatrenia, ďalej poukázala na skutočnosť, že prieťahy mali byť spôsobené nesprávnym poučením o prípustnosti podania odvolania, skutočnosť, že okresný súd predložil súdny spis krajskému súdu až rok po podaní odvolania, a v neposlednom rade aj skutočnosť, že okresný súd nerozhodol o poslednom návrhu na zrušenie neodkladného opatrenia 8 mesiacov.

16. Poukazujúc na uvedené skutočnosti je sťažovateľka toho názoru, že okresný súd nielen svojou nečinnosťou, ale aj svojou nesprávnou a neefektívnou činnosťou porušil jej základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Sťažovateľka preto žiadala, aby ústavný súd po prijatí jej sťažnosti na ďalšie konanie takto rozhodol:

„I. Základné právo spoločnosti DRKL s.r.o... na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 44C/351/2015 porušené bolo.

II. Okresnému súdu Bratislava III sa prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 44C/351/2015 konal bez zbytočných prieťahov.

III. Spoločnosti DRKL s.r.o... priznáva finančné zadosťučinenie 3.000,- EUR..., ktoré je Okresný súd Bratislava III povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

IV. Okresný súd Bratislava III je povinný nahradiť spoločnosti DRKL s.r.o... trovy právneho zastúpenia.“

17. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistil, že sú splnené všetky ústavné a zákonné predpoklady pre prijatie sťažnosti sťažovateľky na ďalšie konanie, a preto ju uznesením č. k. I. ÚS 341/2018-26 z 25. septembra 2018 prijal na ďalšie konanie [§ 25 ods. 1 a 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)].

18. Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval 26. septembra 2018 predsedu okresného súdu, aby sa vyjadril k otázke vhodnosti ústneho pojednávania, a zároveň ho vyzval, aby sa vyjadril k sťažnosti.

19. Predseda okresného súdu vo svojom stanovisku sp. zn. Spr. 438/2018 doručenom ústavnému súdu 25. októbra 2018 uviedol tieto relevantné skutočnosti:

„V prílohe Vám zasielam vyjadrenie zákonnej sudkyne a odpoveď podpredsedníčky súdu na sťažnosť sťažovateľa..., s ktorou sa stotožňujem. V konaní sťažovateľ namietať prietahy v konaní, ktorá sťažnosť bola vyhodnotená ako nedôvodná.

Napriek tomu, že v rámci môjho vyjadrenia nežiadate uviesť okolnosti súvisiace s otázkami zaťaženia súdu a organizácie práce /ktoré dôvody považujem pre dĺžku konaní na tunajšom súde za ťažiskové vzhľadom na neprimerane vysokú zaťaženosť súdu za jeho súčasného personálneho poddimenzovania/, dovoľujem si nad rámec Vašej výzvy poukázať na zásadný faktor dĺžky konania na tunajšom súde, ktorým je neprimerane vysoký nápad vo všetkých súdnych oddeleniach tunajšieho súdu, súdne oddelenie C nevynímajúc, za súčasného absolútne poddimenzovaného personálneho obsadenia súdu, ktoré okolnosti vo vzájomnej súvislosti jednotlivým sudcom Okresného súdu Bratislava III objektívne bránia v riadnom výkone súdnictva bez prietahov. Okresný súd Bratislava III patrí odo dňa prechodu časti súdnictva z Okresného súdu Pezinok na Okresný súd Bratislava III /okres Senec/ k dlhodobo najzaťaženejším súdom v SR, pričom okres Senec predstavuje okres

s najväčším populačným rastom na Slovensku, čo sa prirodzene negatívne odzrkadľuje na výške nápadu najmä v oddeleniach C, P a T.

Napriek tomu, že som dôsledne oboznámený s judikatúrou Ústavného súdu SR vo veciach prietahov v konaní si v tomto kontexte, súvislosti s narastajúcim počtom ústavných sťažností smerujúcimi k porušovaniu ústavného práva účastníkov konania na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov na Okresnom súde Bratislava III, opätovne ako v mojich predchádzajúcich vyjadreniach k ústavným sťažnostiam dovoľujem uviesť, že žiadnymi v budúcnosti prijatými opatreniami /ktoré spadajú do kompetencie orgánov riadenia a správy súdu/ smerujúcimi k eliminácii prietahov v konaní, nebude možné bez zásadného systémového personálneho posilnenia Okresného súdu Bratislava III /a to tak na strane sudcov ako aj VSÚ a v neposlednom rade administratívy/ a teda riadneho dofinancovania systému súdnictva zabrániť tomu. aby sa prietahy v konaniach v budúcnosti neopakovali. Zastávam názor, že za mimoriadne nepriaznivých podmienok, ktoré sú v súčasnosti /z hľadiska personálneho obsadenia a vysokej výšky nápadu/ na Okresnom súde Bratislava III vytvorené, zodpovedajú sudcovia výlučne len za kvalitu svojich rozhodnutí, nie za dĺžku konania, pričom včasnosť ich rozhodovania závisí a bude závisieť iba od personálnych podmienok, ktoré im vytvorí vláda a národná rada.

Súhlasím s tým, aby ústavný súd vo veci rozhodol bez nariadenia ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti.“

20. Predseda okresného súdu k svojmu vyjadreniu priložil stanovisko podpredsedníčky okresného súdu na sťažnosť na prietahy v konaní zo 16. apríla 2018, ako aj stanovisko aktuálnej zákonnej sudkyne z 10. októbra 2018 k ústavnej sťažnosti sťažovateľky. Zákonná sudkyňa sa v danom stanovisku vyjadrila k skutkovej stránke veci v súvislosti so vzniknutými prietahmi a uviedla tieto relevantné skutočnosti:

„Vec vedená na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 44C/351/2015 mne ako zákonnej sudkyňi bola pridelená na prejednanie a rozhodnutie na základe Dodatku č. 1/2018... k Rozvrhu práce Okresného súdu Bratislava III na rok 2018... Spis v označenom spore mi bol predložený v zmysle uvedeného Dodatku č. 1/2018 dňa 26.01.2018...

Ihneď po pridelení veci som zo spisu zistila, že vo veci bolo podané podanie, v ktorom žalovaný urgoval predloženie veci Krajskému súdu v Bratislave za účelom

rozhodnutia o odvolaní žalovaného proti uzneseniu Okresného súdu Bratislava III č. k. 44C/351/2015-325 zo dňa 02.02.2017.

Napriek opakovanému prerozdeleniu značného počtu spisov do oddelenia 61C, ktorého som zákonnou sudkyňou a dlhodobú absenciu vyššieho súdneho úradníka v súdnom oddelení (od 11/2017 do 04/2018) ako aj zmenu asistenta (25.06.2018) a dlhodobý zástup sudkyne iného súdneho oddelenia, bol spis... predložený dňa 08.02.2018 Krajskému súdu v Bratislave na rozhodnutie o odvolaní žalovaného...

Krajský súd v Bratislave uznesením č. k. 4Co/38/2018-525 zo dňa 28.02.2018 (právoplatné dňa 12.04.2018) odmietol predmetné odvolanie žalovaného. Spis sa z Krajského súdu v Bratislave na súd prvej inštancie vrátil dňa 21.03.2018... a opätovne ihneď na základe pokynu sudkyne zo dňa 23.03.2018... bolo predmetné uznesenie odvolacieho súdu dňa 28.03.2018 expedované právnym zástupcom strán sporu.

Následne bol spis u súdneho tajomníka na lehote (od 28.03.2018 do 28.04.2018) a dňa 20.04.2018 bol predložený sudkyňi (č.l. 528).

Dňa 19.03.2018 sudkyňa podala predsedovi Okresného súdu Bratislava III vyjadrenie k sťažnosti Spr. 146/2018. Dňa 16.04.2018 podpredsedníčka Okresného súdu Bratislava III odpovedala na predmetnú sťažnosť...

Dňa 16.05.2018... žalobca vo veci podal návrh na zmenu žaloby.“

21. Citované stanoviská boli doručené aj právnenému zástupcovi sťažovateľky, ktorý vo svojom stanovisku doručenom ústavnému súdu 12. novembra 2018 v podstatnom uviedol:

„...V prvom rade si ako právny zástupca sťažovateľa dovoľujeme Ústavnému súdu Slovenskej republiky oznámiť, že sťažovateľ súhlasí s tým, aby Ústavný súd Slovenskej republiky upustil od ústneho pojednávania...

... S ohľadom na doručené Vyjadrenie predsedu Okresného súdu Bratislava III k ústavnej sťažnosti a Vyjadrenie zákonnej sudkyne si ďalej dovoľujeme uviesť, že sťažovateľ v plnom rozsahu trvá na podanej ústavnej sťažnosti... a zároveň má sťažovateľ za to, že Okresný súd Bratislava III nielen svojou nečinnosťou, ale aj svojou nesprávnou a neefektívnou činnosťou porušil právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov... resp. právo sťažovateľa na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote...

Zároveň si aj pri kolegiálnom a profesijnom rešpektovaní dôvodov uvádzaných zo strany predsedu Okresného súdu Bratislava III v predmetnom vyjadrení (t. j. neprimerane vysoký nápad vo všetkých súdnych oddeleniach súdu. absolútne poddimenzované personálne obsadenie súdu: aut.) dovoľujeme oponovať a nesúhlasiť s názorom predsedu Okresného súdu Bratislava III, že sudcovia zodpovedajú „... výlučne len za kvalitu svojich rozhodnutí, nie za dĺžku konania, pričom včasnosť ich rozhodovania závisí a bude závisieť iba od personálnych podmienok, ktoré im vytvorí vláda a národná rada...

V nadväznosti na uvedené tvrdenie si dovoľujeme poukázať na ustálenú judikatúru Ústavného súdu..., podľa ktorej nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a v konečnom dôsledku nezbavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prieťahy v súdnom konaní. Tento právny názor je konformný aj s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva.

Ústavný súd Slovenskej republiky už taktiež vyslovil, že v právnom štáte, v ktorom sú ako neoddeliteľné súčasti okrem iných stelesnené také princípy, ako sú právna istota a spravodlivosť (princíp materiálneho právneho štátu), čo možno spoľahlivo vyvodiť z čl. 1 Ústavy Slovenskej republiky, sa osobitný dôraz kladie na ochranu tých práv, ktoré sú predmetom jej úpravy. Povinnosťou všetkých štátnych orgánov je zabezpečiť reálnu možnosť ich uplatnenia tými subjektmi, ktorým boli priznané.

Máme teda za to, že prezentované nedostatky v oblasti výkonu spravodlivosti... v žiadnom prípade nemôžu byť na ťarchu sťažovateľa v predmetnom súdnom konaní resp. nemôžu účinne ospravedlňovať porušenie práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, na ktoré vo svojej ústavnej sťažnosti poukazuje sťažovateľ...

... V nadväznosti na Vyjadrenie zákonnej sudkyne (súčasnej) si dovoľujeme uviesť, že aj z obsahu tohto vyjadrenia sú zrejmé prieťahy v konaní resp. porušenie práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, na ktoré poukazoval sťažovateľ vo svojej ústavnej sťažnosti...“

22. Vzhľadom na uvedené ústavný súd podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k záveru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

23. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv nerozhoduje iný súd.

24. Sťažovateľka sa sťažnosťou domáhala vyslovenia porušenia svojho základného práva upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v jej právnej veci.

25. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

26. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak, ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

27. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva

z čl. 17 Civilného sporového poriadku, ktorý určuje, že súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným priet'ahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprímeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb, ďalej z § 157 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania (obdobne predtým § 6 a § 100 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku účinného do 30. júna 2016).

28. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna, faktická, prípadne procesná zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu. V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (m. m. I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľky.

29. Preskúmaním doterajšieho priebehu namietaného konania pred okresným súdom ústavný súd zistil, že toto konanie nemožno hodnotiť ako právne zložitú a je súčasťou štandardnej rozhodovacej agendy všeobecných súdov. Faktická zložitosť danej veci bola čiastočne spôsobená potrebou vykonania znaleckého dokazovania.

30. Správanie sťažovateľa je druhým kritériom, ktoré sa uplatňuje pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Ústavný súd po dôkladnej analýze zapožičaného súdneho spisu konštatuje, že sťažovateľka svojím správaním neprispela k zbytočným priet'ahom v namietanom konaní.

31. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, bol postup

okresného súdu v namietanom konaní. Ústavný súd v danej súvislosti uvádza, že v namietanom konaní vznikli vinou okresného súdu zbytočné prietahy najmä neefektívnou činnosťou okresného súdu.

32. Ústavný súd konštatuje, že v namietanom konaní zistil existenciu zbytočných prietahov najmä neefektívnou činnosťou okresného súdu. Pozornosti ústavného súdu totiž neuniklo, že okresný súd vo svojom uznesení č. k. 44 C 351/2015-325 z 2. februára 2017 nesprávne poučil strany sporu o možnosti podania odvolania, pričom na základe daného nesprávneho poučenia odporca podal odvolanie, ktoré bolo uznesením krajského súdu č. k. 4 Co 38/2018-525 z 28. februára 2018 odmietnuté. V dôsledku uvedeného sa namietané konanie predĺžilo o rok.

33. Nadväzujúc na uvedené ústavný súd poukazuje na svoju rozsiahlu konštantnú judikatúru, z ktorej vyplýva, že nielen nečinnosť, ale aj neefektívna, resp. nesústredená činnosť štátneho orgánu (všeobecného súdu) môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, ak činnosť štátneho orgánu nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ obrátil na štátny orgán, aby o jeho veci rozhodol (m. m. IV. ÚS 22/02, IV. ÚS 380/08, III. ÚS 103/09, I. ÚS 7/2011).

34. Ústavný súd zároveň poukazuje na celkovú dĺžku namietaného konania, ktorá ku dňu podania ústavnej sťažnosti trvala 3 roky a 4 mesiace. Ústavný súd po komplexnom posúdení všetkých okolností prípadu a obsahu zapožičaného súdneho spisu konštatuje, že danú dĺžku pri individuálnych okolnostiach namietaného konania považuje za neprimeranú. Ústavný súd sa nemôže stotožniť s argumentom predsedu okresného súdu, ktorý túto okolnosť dôvodil vysokým nápadom práce okresného súdu, ako aj zmenou v osobe zákonného sudcu. Ústavný súd v danej súvislosti poukazuje na svoju ustálenú judikatúru (napr. I. ÚS 127/04, II. ÚS 311/06), z ktorej vyplýva, že skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôže byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez

zbytočných prietáhov a v konečnom dôsledku nezbavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prietahy v súdnom konaní.

35. Ústavný súd po komplexnom posúdení všetkých okolností daného prípadu z hľadiska predmetu konania, správania sťažovateľky a postupu okresného súdu, zohľadňujúc celkovú dĺžku konania a skutočnosť, že vo veci nie je právoplatne rozhodnuté, dospel k záveru, že v postupe okresného súdu došlo k zbytočným prietahom v napadnutom konaní, a preto rozhodol, že bolo porušené základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Ústavný súd preto rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 1 výrokovej časti tohto nálezu.

III.

36. Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo porušil, aby vo veci konal.

37. Vzhľadom na to, že ústavný súd zistil porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu, prikázal okresnému súdu, ktorý vo veci aktuálne koná, aby vo veci konal bez zbytočných prietáhov (bod 2 výrokovej časti nálezu).

38. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva boli podľa odseku 1 porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

39. Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil,

je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

40. Sťažovateľka vo svojej sťažnosti požadovala finančné odškodnenie v sume 3 000 €, ktoré odôvodňovala právnou neistotou, ako aj tou skutočnosťou, že doterajší priebeh konania vykazuje znaky zbytočných prietahov.

41. Ústavný súd pri rozhodovaní o finančnom zadosťučinení vzal do úvahy najmä charakter predmetu konania, obdobie právnej neistoty sťažovateľky, jej správanie počas predmetného konania, celkovú dĺžku namietaného konania a skutočnosť, že vo veci zistil namietané porušenie označených práv.

Ústavný súd aplikoval zásadu spravodlivosti a zároveň sa riadil úvahou, že cieľom priznania primeraného finančného zadosťučinenia je len zmiernenie ujmy pociťovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou. Berúc do úvahy aj všetky uvedené okolnosti ústavný súd považoval za odôvodnené priznať sťažovateľke požadovanú sumu 500 € ako primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde (bod 3 výrokovej časti nálezu).

42. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľky ústavný súd vychádzal z príslušných ustanovení vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov.

43. Sťažovateľka si v sťažnosti uplatnila priznanie trov konania z titulu jej právneho zastúpenia advokátom, pričom vznikli jej trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom za tri úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, spísanie ústavnej sťažnosti, stanovisko k vyjadreniam predsedu okresného súdu a zákonnej sudkyne), ktoré boli uskutočnené v roku 2018. Základná sadzba odmeny za jeden úkon právnej služby

uskutočnený v roku 2018 je 153,50 € a hodnota režijného paušálu je 9,21 €. Ústavný súd preto priznal sťažovateľke (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) náhradu trov konania z dôvodu jej právneho zastúpenia advokátom v celkovej sume 488,13 €.

44. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 31a ods. 1 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP).

45. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, nadobudne toto rozhodnutie právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. novembra 2018